

teljesen feltárhattunk még 10 objektumot. Három árok túlnyúlt a kijelölt ásatási területen, ezek félbe maradtak. Az objektumok szarmata kori gödrök, árkok, cölöplyukak és egy földbe mélyített ház.

A tavasszal megkutatott terület K-i oldalán, a tervezett áruháza területén, a Thegze Lajos u. – Márki Sándor u. kereszteződésében (6270/23 hrsz.) július–augusztusban próba-, majd megelőző feltárást végeztünk. Először kutatóárokokkal átvizsgáltuk a területet, melyekben előkerült 11 régészeti objektum. A régészeti lelőhelyet lehatároltuk: nagysága az érintett területen 3570 m², melyet összefüggő felületként feltártunk. A megelőző feltárást során 40 régészeti objektumot dokumentáltunk a szarmata és Árpád-kor időszakából.

A 2009–2010. évi feltárások során összesen 125 objektum került elő. Kiderült, hogy a terepbejárás és a korábbi ásatások (2003, 2007) alapján lehatárolt lelőhely K-i irányban még folytatódik. Az eddig regisztrált szarmata kori objektumokhoz most Árpád-kori árkok járultak.

Munkatársak: Érdi Benedek geodéta, Mali Antal restaurátor.

OTTOMÁNYI KATALIN

179. Gyékényes, Fehér-dűlő (KÖH 72527)

(Somogy megye) R, B, LT

A 2010. évi szondázó ásatás célja az őskori telep É-i és K-i szélének meghatározása volt. A május 10. és július 1. között végzett próbaásatás során kutatóárokkan lehatároltuk az őskori telepet É-ről és 3 rézkori (Balaton-Lásinja kultúra) telepobjektumot tártunk fel. A rézkori telep feltételelesen a vasút É-i részére is áthúzódik, de mivel ez a terület fedett, bejárást végezni itt nem tudtunk.

A Fehér-dűlő K-i részén 2900 m²-en, 100 őskori objektumot tártunk fel. Legnagyobb számban a Balaton-Lásinja kultúra sekély gödöralkjai kerültek elő. Kevés, de gazdag leletanyaggal rendelkező gödör az urnamezős kultúrát képviselte. Több cölöplyuk és kisebb gödör a kelták hagyatéka. A vaskori leletanyag döntő része kerámia (főleg tál- és fazéktöredékek), kevés vastárgy mellett. Az egyik mélyebb gödröt paticcsal töltötték fel, ebben az objektumban díszített bronzgombot is találtunk. A felszíni leletek alapján az őskori telepek K felé, ha kisebb mértékben is, folytatódnak. Ezt a területet a kavicsbánya tervezett bővítése már nem érinti.

Munkatársak: Cserép Tamás, Gál Zoltán és Nyári Zsolt.

MOLNÁR ISTVÁN – NÉMETH PÉTER GERGELY

180. Gyöngyös, Lovastanya (KÖH 39487)

(Heves megye) U, Szk, LT, Á

2010. július 12. és október 13. között a Gyöngyöst Ny-ról elkerülő 3. sz. főút nyomvonalán fekvő lelőhelyen 8144 m²-en folytattunk megelőző régészeti feltárást.

A geodéták által kitűzött feltárási terület nagy része egy ÉNy–DK irányú, a környezetből jól láthatóan kiemelkedő magasparton helyezkedett el. Déli irányból a Toka-patak, K-i irányból pedig a Gyöngyös-patak határolta a lelőhelyet. Terepbejárást nem tudtunk folytatni a környéken, de a Toka-patak partján kialakított ideiglenes táborhelyünkön találtunk vaskori és Árpád-kori kerámiatöredékeket. Ez alapján valószínűsíthető, hogy egészen a patak partjáig kiterjedt a lelőhely.

A feltárási terület É-i részén, ahol minimális számú objektum – a humuszba beleásva! – került elő, K–Ny-i irányban szondázó szelvényeket nyitottunk, melyek nem tartalmaztak régészeti jelenségeket. Egy esetben figyeltünk meg az egyik metszetsfalban egy a humuszba beleásott Árpád-kori objektumot. A feltárási terület sokkal mélyebben fekvő K-i részén a humusz is sokkal vékonyabb, kb. 50–60 cm volt. Ezen a területen kb. 5 méterenként szondázó szelvényeket nyitottunk a nyomvonalra merőlegesen, É–D-i irányba.

A feltárási terület K-i részében – egy Árpád-kori ház kivételével – az előkerült régészeti jelenségek a *középső neolitikus alföldi vonaldíszes kultúrához* (annak is késői periódusához) köthetők. Egy árok mellett kizárólag gödrök és egy sír kerültek elő ebből az időszakból. A gödrök leletanyaga változatos: közepes mennyiségű import kerámiával, miniatűr edényekkel, festett kerámiával, finoman és durván karcolt vonaldíszes edénytöredékekkel, nagy mennyiségű kőeszközzel (csiszolt kőbalták, kovák, obszidián, radioralit, hidrokvarcit stb.), viszont közepes mennyiségű és minőségű állatcsontmaradvánnyal valamint kevés paticcsal jellemezhető. A 27. sz. objektum alján (nagyon rossz megtartású!) embercsontokat és három egész edényt tudtunk dokumentálni és kiemelni. A középső neolitikumra datálható objektumok esetében megfigyeltük, hogy a gödröket egy 70–80 cm-es mélységben jelentkező, kb. 30–40 cm vastag durva, görgeteg kavicsos rétegbe is beleásták. A kavicsos réteg fölött egy homokos kevert talajt észleltünk, azt pedig egy széles sávban a humuszolt felületen szépen kirajzolódva egy fekete színű kötöttebb talaj fedte. Ez valószínűleg a középső neolitikus korszakot megelőzően a területen végbement hidrológiai folyamatokkal, talán egy patak működésével kapcsolható össze. (Dr. Horvát Zoltán geológus a helyszínen vizsgálatokat folytatott és mintákat vett a patakmederből és a szelvényfalakból.)

A *középső vaskori Vekerzug-kultúra* (szkíta kultúra Alföld-csoportja) időszakából 2 kisméretű, kb. 3×3 m alapterületű, félig földbe mélyített ház került elő. Cölöplyukakat nem találtunk az objektumokon belül és kívül sem. Mindkét házban kerültek elő kemencék. A 6. sz. objektum esetében egy töredékes fazekat találtunk in situ a kemence szája mellett. Ebben a házban gyakorlatilag más régészeti leletanyag nem került elő. Felhagyása előtt teljesen kipucolhatták. A 10. sz. objektumban közepes mennyiségű leletanyagot (kerámiatöredékek, patics, állatcsontok) találtunk. A folyamatosan feltörő talajvíz és esőzések miatt ezt az objektumot csak részben tudtuk

feltárni. A szkíta korra datálható továbbá 7 hulladéktároló gödör és egy kerítő és vízelvezető funkciót is ellátó árok. Az árok mellett elhelyezkedő két nagyobb méretű, elnyúló, sekélyebb gödör sok szkíta kori leletanyagot tartalmazott: változatos kerámiatípusok, bronz köpűs nyílhegy, orsógombok, orsókarika, vasbucák, kevés patics és közepes mennyiségű állatcsont. A középső vaskori objektumok egytől-egyig a feltárási terület Ny-i részében egy kisebb felületen csoportosultak. Szemben a késő vaskori és Árpád-kori objektumokkal, amelyek a felületen szétszórva, rendszertelenül helyezkedtek el.

A *La-Tène-kultúrához* egy kisméretű félig földbe mélyített házat és egy eldönthetetlen funkciójú objektumot köthetünk. Mindkét objektumban nagy számban kerültek elő a LT B2–LT C1-re datálható jó minőségű korongolt edények és grafittal soványított szitulák töredékei. A *La-Tène* ház bontásakor előkerült egy kicsi bronzból készült duxi fubula, és egy csontból faragott háromlyukú szíjelosztó is. Sikerült megfigyelni a ház alapozási árkat egy szakaszon és a ház rövidebb oldalain elhelyezkedő cölöplyukakat is.

Az *Árpád-korra* keltezhető 2 félig földbe mélyített ház és egy kővel kirakott külső kemence. A külső kemence kövei már a felső humuszrétegben jelentkeztek. Az objektum kibontása után egyértelművé vált, hogy a kemencét felhagyása után szétrombolták, ugyanis kövei egy nagyobb területen szétszórva rendszertelenül helyezkedtek el. A kövek alatt megtaláltuk a platni átégett tapasztását. A platni felett egy vékony hamus réteget dokumentáltunk. A kövek között szétszórva Árpád-kori kerámiatöredékek kerültek elő. Mindkét ház esetében kőből kirakott kemencét figyeltünk meg, tapasztott, jól kiégetett platnival. A házak közepén munkagödrök kerültek elő. Az épületek rövidebb oldalainak közepén egymással szemben cölöplyukakat találtunk. A házak betöltéséből és a házak padlójáról jól keltezhető Árpád-kori edények töredékeit, paticsdarabokat, állatcsontot, egy vastárgy töredékét és egy orsógombot emeltünk ki.

Munkatársak: Szabó Gergely és Kiss László Levente régésztechnikusok.

BÓKA GERGELY

181. Gyöngyöstarján, Téglaház-dűlő (KÖH 76949)

(Heves megye) Ó, Kk, Kú

2010 júniusában terepbejárásokat végeztünk Gyöngyös és térségén tervezett települési szilárdhulladék lerakók rekultivációját megelőzően. A lerakók területét természetesen minden esetben kommunális hulladék fedte. Több esetben a telepek környezete is tartósan elfedett (erdő, beépítettség) volt, viszont a legtöbb szeméttelép környezetében el lehetett végezni az értékelést.

Gyöngyöstarján területén egy új lelőhelyet lokalizáltunk, amely a kevés felszíni leletanyag alapján az őskor és késő középkor-kora újkor időszakára datálható.

REMÉNYI LÁSZLÓ

182. Győr, Baross Gábor utca 42.

(KÖH 67173)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kú

2010. március 23. és április 2. között elvégeztük az egykori Frigyes-laktanya alatti épületkomplexum ÉK-i sarkában levő egykori fogdaépület (3929 hrsz.) rekonstrukciós munkáihoz kapcsolódó megelőző régészeti feltárást.

2009-ben ugyanezen a telken Molnár Attila végzett megelőző feltárást, akkor római kori út, mellette településjelenségek és középkori település házai és kemencéi kerültek elő. 2010-ben ettől a területtől ÉK-re dolgoztunk, az egykori fogdaépület É-i és D-i oldalán. Régészetileg negatívnak bizonyult az épülettől K-re levő beton alapozás területe, itt egy 18. századi épület alapfalait találtuk, melyek kialakításával a teljes régészeti rétegsort elbolygatták.

Az ettől É-ra és D-re levő területen mintegy 350 m²-t tártunk fel. A rengeteg újkori beásás és bolygatás ellenére újabb római és középkori jelenségek kerültek felszínre. A római korhoz tartozik két nagyméretű gazdasági rendeltetésű tárolóverem, ill. árkok és gödrök. Az előkerült leletanyag alapján a Kr. u. 2. századra keltezhető. Az Árpád-kort egy kemence képviselte. A 17–18. századból két nagyobb gödröt tártunk fel.

BÍRÓ SZILVIA

183. Győr-Győrszentiván határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, B, V, LT, Ró, Á

2010. áprilisban és augusztusban terepbejárást végeztem Győr és Győrszentiván között, a tervezett Logisztikai Park és az Ipari Park bővítésére kijelölt területeken.

Győrszentiván, Andrásvár környéke (KÖH 21475): A lelőhely az *Andrásvár* nevű jól ismert török kori palánkvár körül helyezkedik el. A terület korábban mezőgazdasági művelés alatt állt, kivéve az *Andrásvár* maradványait, mely valószínűleg évszázadok óta erdős terület. Néhány éve a domb egész területét beerdősítették, jelenleg fiatal akácot találunk rajta. Az erdő K felé nem terjed ki az Iparvasútig, a vasút és az erdő között nagyobb szántott terület található, melynek nagyobb részét gyér őszi vetés borította. A lelőhely folytatásában, a domb – itt már ellaposodó – felszínén nagy mennyiségű római leletanyag hevert a felszínen: terra sigillatadarabok, hombártöredékek, szürke vízszintes peremű fazekak és vörös festésű edények töredékei (néhány középkor-gyanús töredék). A leletanyag intenzitása K, az iparvasút felé haladva csökkent. A vasúton túli területet a burjánzó vetés miatt nem lehetett bejárni, de feltételezhető, hogy a lelőhely némileg arra a részre is kiterjed. A felszíni leletek legsűrűbben közvetlenül az erdő szélén jelentkeztek, itt – mintegy 100 m átmérőjű foltban – számos tegulatöredék hevert a szántásban, valamint ennél jóval nagyobb területen kisebb terméskődarabokat is megfigyelem. A felszíni jelenségek nagyobb épület(ek) (villa?) maradványaira utalnak.